

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 161/05-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť K. Š., trvale bytom S., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., so sídlom B., namietajúcu porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 122/03 a Krajským súdom v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 108/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola 8. júna 2005 doručená sťažnosť K. Š., trvale bytom S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., so sídlom B., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 122/03 a Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 108/04.

Z obsahu sťažnosti i k nej priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 31. januára 2003 domáhal, aby okresný súd uložil odporcovi Okresnému stavebnému družstvu Dunajská Streda (ďalej len „odporca“) povinnosť zabezpečiť vypratanie družstevného bytu v Dunajskej Strede, sídlisko Sever, blok C 3, 2. poschodie, č. 10 (ďalej len „sporný byt“) a previedol ho do jeho vlastníctva. Sťažovateľ svoju žalobu opieral hlavne o rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 206/92 z 9. februára 1993, ktorým určil, že dohoda o užívaní sporného bytu medzi sťažovateľom a odporcom z 5. januára 1967 je platná. Okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol rozsudkom č. k. 7 C 122/03-77 z 30. októbra 2003. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 10 Co 108/04-125 z 24. novembra 2004, v ktorom rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 9. mája 2005.

Sťažovateľ okresnému súdu vyčíta, že *„zamietol nezákonne moju požiadavku na vykonanie právoplatného a vykonateľného rozsudku 4 C 206/92“*, a poukazuje tiež na skutočnosť, že vec bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. A. V., pričom vo veci rozhodla sudkyňa JUDr. O. C.. Krajskému súdu sťažovateľ okrem iného vyčíta, že *„pokračoval v predchádzajúcich porušovaniach zákonov ... v tom, že odobral prípad zákonnému sudcovi, opieral sa o nezákonné dedičské konanie, keď do dedičstva neoprávnenej osoby zahrnul aj môj družstevný byt ešte za môjho života. Súd nepožadoval od bytového družstva písomné doklady, ktoré potvrdzujú kto je právoplatným nájomcom predmetného družstevného bytu, napriek môjmu naliehaniu mi neumožnil položiť otázky na zistenie pravdy a skutočnosti a nebral do úvahy ani moje vyjadrenie a tiež uznesenia vyšetrovateľa, okresného a krajského prokurátora, že o byt som bol okradnutý a Š. ho získal spáchaním trestného činu podvodu s krádežou zamestnancov družstva a uznesenie krajského súdu, že pridelenie bytu Š. nie je platné.“*

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Základné právo K. Š. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ÚSR v konaní vedenom na Okresnom súde v Dunajskej Strede č. k. 7 C 122/03 a na Krajskom súde v Trnave 10 Co 108/04 porušené bolo.“

2. Občiansky súd je povinný ukončiť súdny spor 4 C 206/92 zákonným spôsobom a to zabezpečením vykonateľnosti tohto rozsudku a to vrátením bytu mne na užívanie, vrátiť všetky členské práva k bytu, ktoré mi boli neprávom odobraté a v zmysle zákona 42/92 § 24 previesť byt do môjho vlastníctva. Zrušiť súdom prevedené nezákonné dedičské konanie môjho bytu. Za neoprávnené užívanie bytu od roku 1991 uhradiť čisté nájomné za opotrebovanie bytu mesačne 800. - Sk, t. j. celkom za 13 rokov 124 800, - Sk.

V zmysle Ústavy SR čl. 46 ods. 3 mi štát uhradí spôsobenú škodu nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom súdu vo výške obvyklej ceny za 3-izbový upravený a zateplený byt 700 000, - Sk a čisté nájomné za protiprávne užívanie bytu za 13 rokov, čisté nájomné za opotrebovanie bytu mesačne t. j. 124 800, - Sk, celkom 824 800, - Sk.

Takisto si uplatňujem náhradu doteraz vynaložených trov konania za 10 rokov 25 000, - Sk.

Z navrhnutých dvoch alternatív v bode 2) žiadam realizovať jeden, ktorý je zákonný.

3) Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť K. Š. trovy právneho zastúpenia na účet právnej zástupkyne JUDr. V. D. za 2 právne úkony.“

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy „o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 122/03-77 z 30. októbra 2003, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu a tiež rozsudkom

krajského súdu č. k. 10 Co 108/04-125 z 24. novembra 2004, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 122/03-77 z 30. októbra 2003, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Podľa § 201 Občianskeho súdneho poriadku účastník súdneho konania môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov rozhodujú krajské sudy. Pretože o ochrane základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré malo byť podľa jeho tvrdenia porušené rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 122/03-77 z 30. októbra 2003, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, rozhoduje krajský súd, ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol pri predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 10 Co 108/04-125 z 24. novembra 2004, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Opierajúc sa o svoju konštantnú judikatúru ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posudzoval, či sa namietaný rozsudok krajského súdu opiera o skutkové a právne závery, ktoré sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň či mali (mohli mať) za následok porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Za týmto účelom ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal namietaný rozsudok krajského súdu, ako aj ďalšiu dokumentáciu predloženú sťažovateľom vrátane namietaného rozsudku okresného súdu.

Z písomných dôkazov predložených sťažovateľom ústavný súd zistil, že dohoda o užívaní sporného bytu medzi sťažovateľom a odporcom z 5. januára 1967 je aj podľa právoplatného rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 206/92 z 9. februára 1993 platná, pričom

ale sťažovateľ 20. februára 1973 požiadal odporcu o súhlas na prenechanie sporného bytu príbuzným na dočasné užívanie z dôvodu jeho preloženia na výkon práce do mesta S. Odporca túto žiadosť sťažovateľa akceptoval a podľa zápisnice z 13. augusta 1973 podpísanej aj sťažovateľom a jeho manželkou dal sporný byt k dispozícii odporcovi, pričom odporca sa zaviazal, že sporný byt sťažovateľovi vráti do užívania do šiestich mesiacov od požiadania. Následne odporca na základe rozhodnutia svojho predstavenstva v roku 1974 prideliť byt J. Š. a neskôr po jeho smrti na základe zmluvy o prevode družstevného bytu do vlastníctva nájomcu zo 14. júla 1974 previedol do vlastníctva V. Š., manželky zomrelého. Tieto skutočnosti sa stali skutkovým a právnym základom rozsudku okresného súdu, ktorý návrh sťažovateľa na vypratanie sporného bytu odmietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, pretože odporca v čase podania žaloby nebol už ani vlastníkom, pričom sporný byt ani fakticky nebol v jeho moci.

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento pri rozhodovaní vzal do úvahy viaceré súdne konania týkajúce sa sporného bytu; popri už spomínanom konaní o platnosti dohody o užívaní bytu medzi sťažovateľom a odporcom z 5. januára 1967 vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 206/1992, tiež konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 8 C 82/96 o návrhu sťažovateľa na vyslovenie neplatnosti zmluvy o prevode družstevného bytu medzi odporcom a V. Š., ktorý okresný súd rozsudkom z 11. novembra 1996 zamietol, pričom odvolací súd tento rozsudok ako vecne správy potvrdil. Následne sa sťažovateľ domáhal určenia neplatnosti dohody o pridelení sporného bytu medzi odporcom a J. Š.. Toto konanie vedené pod sp. zn. 5 C 3/98 bolo uznesením okresného súdu č. k. 5 C 3/98-79 z 23. januára 2001 zastavené. Krajský súd v namietanom rozsudku dospel k záveru, že „... súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie na zistenie skutkového stavu a vec správne posúdil aj po právnej stránke. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že na strane odporcu je nedostatok pasívnej legitímácie...“, keďže „Základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie vecí (vypratania nehnuteľnosti) je, že sa vec neoprávnene nachádza vo faktickej moci inej osoby než vlastníka. Navrhovateľ si v danej veci uplatnil právo vypratania bytu odporcom, avšak vypratať byt môže len subjekt, ktorý ho má vo faktickej držbe, resp. ktorý ho užíva, ktorý do bytu vniesol svoje veci. Odporca v žiadnom prípade nie je uvedenou

osobou, navyše keď byt, ktorého vypratania sa navrhovateľ domáha, obýva jeho vlastníčka, takže užívanie je v súlade so zákonom.“

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu tiež vyplýva, že tento akceptoval na jednej strane platnosť dohody medzi sťažovateľom a odporcom o užívaní sporného bytu z 5. januára 1967, ale zároveň formuloval právny názor, že táto „... nezakladá ďalej právo navrhovateľa, že je aj naďalej nájomcom predmetného bytu a to z dôvodu, že užívacie právo navrhovateľa k predmetnému bytu zaniklo v súlade s § 183 Obč. zák. účinného v roku 1973, podľa ktorého právo užívať byt zanikne písomnou dohodou medzi organizáciou a užívateľom alebo písomným oznámením užívateľa, že nechce byt užívať. Za takéto oznámenie súd považoval dohodu, ktorú uzavrel navrhovateľ s odporcom dňa 13. 8. 1973, z obsahu ktorého záznamu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ prejavil svoju vôľu predmetný byt odovzdať odporcovi a nechce byt ďalej užívať“.

Po preskúmaní namietaného rozsudku krajského súdu a priloženej spisovej dokumentácie ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu č. k. 10 Co 108/04-125 z 24. novembra 2004 nemožno považovať za zjavne neodôvodnený ani arbitrárny, pričom skutkové a právne závery, o ktoré sa opiera, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd považoval za potrebné zaoberať sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti aj alternatívnym návrhom sťažovateľa, v ktorom žiadal, aby ústavný súd rozhodol o tom, že štát uhradí sťažovateľovi škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Vo vzťahu k tomuto návrhu sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že krajský súd „nebral do úvahy ani moje vyjadrenie a tiež uznesenia vyšetrovateľa okresného a krajského prokurátora, že o byt som bol okradnutý a Š. ho získal spáchaním trestného činu podvodu s krádežou zamestnancov družstva“. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na dokumentáciu priloženú k sťažnosti sťažovateľom; konkrétne uznesenie policajného orgánu sp. zn. ČTS: ORP - 44 /98 z 27. januára 1998 o odložení trestného stíhania bývalých funkcionárov odporcu z podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu

podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona, ako aj list Krajskej prokuratúry v Trnave č. k. 2 Kn 2089/98 - 12 z 11. decembra 1998, v ktorom je potvrdená zákonnosť postupu policajného orgánu s poukazom na skutočnosť, že k odloženiu veci došlo z dôvodu úmrtia podozrivých osôb [§ 11 ods. 1 písm. e) Trestného zákona]. V tomto liste bol sťažovateľ zároveň poučený, že svoje prípadné nároky na náhradu spôsobenej škody si môže uplatniť v občianskoprávnom konaní.

Pre rozhodovanie ústavného súdu bolo právne irelevantné zisťovať, či si sťažovateľ toto svoje právo na náhradu škody v občianskoprávnom konaní riadnym spôsobom a včas uplatnil. Zároveň ale ústavný súd poukázal, že samotné podanie sťažnosti ústavnému súdu, ktorého súčasťou je aj návrh na priznanie náhrady škody zo strany štátu, nemožno považovať za uplatnenie práva na náhradu škody v občianskoprávnom konaní, keďže uplatnenie tohto práva patrí do právomoci všeobecných súdov, a nie do právomoci ústavného súdu, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj alternatívny návrh sťažovateľa z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že námietka sťažovateľa týkajúca sa porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu, ktorú formuloval aj proti rozsudku krajského súdu, je vo vzťahu k postupu krajského súdu právne irelevantná, pretože k porušeniu tohto základného práva malo podľa sťažnosti dôjsť postupom okresného súdu, pričom o tejto námietke mohol rozhodnúť krajský súd, ak by ju sťažovateľ namietol vo svojom odvolaní. Z obsahu predmetného odvolania, ktoré tvorí súčasť dokumentácie predloženej sťažovateľom, vyplýva, že sťažovateľ vo svojom odvolaní porušenie práva na zákonného sudcu nenamietal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2005